

У дослідженні проведено огляд доктринальних і суб'єктивних наукових поглядів на методи й форми управлінської діяльності. На підставі наявних досягнень адміністративно-правової теорії та аналізу законодавства визначено загальні та спеціальні методи й форми ювенальної превенції, а також установлено їх змістовне наповнення. Розкрито значення в ювенальній превенції таких універсальних методів, як переконання, примус і заохочення. Крім того, поряд із загальними методами в діяльності суб'єктів ювенальної превенції виділено низку спеціальних методів: метод безпосереднього управління, соціальне обслуговування сімей, дітей та молоді, піклування, превентивне виховання, збір даних, облік і аналіз.

**Ключові слова:** діти, метод, переконання, превентивне виховання, примус, профілактика, соціальний захист, форма, ювенальна превенція.

**Постановка проблеми.** Процес входження України в Європейський Союз передбачає імплементацію європейських стандартів і підходів до забезпечення прав дітей, основні напрями яких визначено Стратегією Ради Європи з прав дитини (2016-2021). Водночас, як зазначено в Концепції Державної соціальної програми «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2021 року, наявна в Україні система захисту прав та інтересів дитини є недосконалою та не повною мірою відповідає вимогам часу [1]. Опосередковано на таке положення справ впливає й відсутність чіткого теоретичного уявлення про зміст та характер ювенальної превенції, а також суміжних інститутів (понять), які становлять комплексну систему соціалізації дитини та попередження девіантної поведінки з її боку. Покращання адміністративно-правового забезпечення діяльності суб'єктів ювенальної превенції потребує визначення форм та методів такої діяльності, оскільки розуміння їх сутності та ознак може дати матеріал для визначення напрямів удосконалення суспільних відносин у досліджуваній сфері.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Різноманітність проявів девіантної поведінки дитини обумовлює наявність розгорнутого набору форм та методів діяльності певного кола фахівців у галузі педагогіки, психології, юриспруденції, посадових осіб органів публічного адміністрування та громадськості.

У цьому дослідженні було проаналізовано та прийнято до уваги погляди плеяди вчених, які розглядали методи та форми як окремий інститут права або їх особливості в певній сфері діяльності. До них належать: В. Б. Авер'янов, О. П. Альохін, Д. М. Бахрах, І. В. Бенедик, Ю. П. Битяк, М. Ю. Веселов, В. М. Гаращук, О. В. Дьяченко, В. О. Закриницька, І. В. Зозуля, С. В. Ківалов, О. М. Клюєв, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпаков, А. Т. Комзюк, Я. В. Лазур, В. П. Петков, О. С. Проневич.

У кожній сфері відносин форми та методи діяльності мають свої особливості. Наприклад, уявлення про форми та методи превентивної

діяльності в педагогічній та юридичній науках суттєво відрізняються. Крім того, якщо розглядати саме методи та форми ювенальної превенції, слід зазначити, що цей термін та інститут (як сукупність більш-менш самостійних правовідносин) є відносно новим явищем для українського суспільства, який тільки починає привертати увагу науковців та практичних фахівців.

**Формування цілей.** Метою статті є з'ясування методів та форм ювенальної превенції, які відбиваються в організаційно-правових проявах діяльності уповноважених суб'єктів (органів публічного адміністрування).

**Виклад основного матеріалу.** Правова форма діяльності органів держави – це визначений законодавством (юридично оформлений) порядок здійснення ними юридично значущих дій та операцій, спрямованих на здійснення функцій держави. Від правових форм діяльності держави відрізняють організаційні (або фактичні) форми, оскільки вони являють собою фактичні дії, спрямовані на сприяння реалізації функцій держави. Вони не пов'язані з виданням юридичних актів і тому не спричиняють юридичні наслідки, хоча реалізуються в межах певного правового регулювання, на основі виконання вимог законності [2, с. 396-400; 3, с. 132-134]. Так само методи державного управління більшість учених розглядають як способи та прийоми безпосереднього та цілеспрямованого впливу органів публічної адміністрації на підпорядковані їм об'єкти [4, с. 298; 5, с. 185-188]. В адміністративно-правовій науці методи державного управління традиційно поділяють на: наукові та ненаукові; демократичні та недемократичні; гнучкі та жорсткі; прямого та непрямого впливу; адміністративні та економічні тощо [4, с. 299-302; 6, с. 196-198; 7, с. 187-188; 8, с. 155]. Як критерій у цьому випадку використовується вид конкретних засобів, які застосовуються при розв'язанні управлінських завдань.

Адміністративні методи, на думку В. К. Колпакова, це засоби впливу на діяльність підприємств, установ, організацій, посадових осіб і громадян з боку органів управління шляхом прямого встановлення їх обов'язків, через наказ, що спирається на владні повноваження й стан підпорядкування. [7, с. 188]. Наприклад, ч. 1 ст. 15-3 Закону України «Про державне регулювання виробництва й обігу спирту етилового, коньячного й плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» забороняє продаж пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв, вин столових та тютюнових виробів: 1) особами, які не досягли 18 років; 2) особам, які не досягли 18 років. Прямий вплив виражає волю відповідного органу – наказ. Непрямий вплив – це створення умов зацікавленості у виконавців, надання їм можливості обрати варіант поведінки [3, с. 161]. Економічні методи задовольняють економічні чи матеріальні інтереси об'єктів керування за умови їх належної поведінки [6, с. 199]. Формами прояву цього методу в діяльності суб'єктів ювенальної превенції можна вважати створення й функціонування закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; державне утримання таких дітей. Указані заходи сприяють запобіганню дитячої безпритульності, жебрацтву, утягуванню дітей у злочинну діяльність тощо.

Загальними (універсальним) методами державного управління, що використовуються в усіх сферах та на всіх рівнях, а в багатьох випадках визначають зміст та конкретний прояв інших методів, – є переконання та примус [4, с. 299]. Метод переконання полягає в доведенні суб'єктів суспільних відносин до впевненості в необхідності певної поведінки, яка відповідає

загальним інтересам без застосування силового тиску. Метод примусу застосовується при порушенні правових норм, їх невиконанні. Він виражається в схиленні суб'єктів суспільних відносин до певної поведінки за допомогою силового тиску (супроти волі тих, ким управляють), у такий спосіб обмежуючи свободу їх вибору [2, с. 400-401]. Зазначені методи є пріоритетними, утім, не єдиними. Питання щодо класифікації методів управління (публічного адміністрування) у юридичній науці є дещо дискусійним. Визначення методів та форм певного виду діяльності в кожній конкретній сфері або ситуації пов'язано з проблемою співвіднесення цілей та засобів їх досягнення.

Щоб з'ясувати особливості та види форм і методів діяльності суб'єктів ювенальної превенції потрібно враховувати, що це комплексний інститут, який покликаний вирішувати питання дитячої соціалізації та попередження девіантних проявів. На підставі аналізу завдань суб'єктів ювенальної превенції нами було встановлено, що сьогодні ювенальну превенцію (у широкому сенсі) слід розглядати як урегульовану нормами права комплексну систему соціальних, економічних, виховних, психологічних та правових заходів впливу певного кола уповноважених суб'єктів (органів публічного адміністрування) на суспільство, родину, окремих фізичних та юридичних осіб для усунення факторів, що детермінують девіантну поведінку дітей у будь-яких її негативних проявах. У такому вигляді ювенальна превенція повністю чи частково вирішує завдання та включає ті заходи, які властиві іншим суміжним суспільно-правовим інститутам у цій сфері соціального управління: соціальний захист дітей, зокрема й безпритульних; превентивне виховання; попередження фактів жорстокого поводження з дітьми або загрози їх учинення; профілактика правопорушень серед неповнолітніх; ювенальна юстиція. Законодавство подекуди розглядає їх як самостійні види правовідносин, які вирішують комплекс загальних та спеціальних завдань ювеналістики, проте окремі аспекти цих видів діяльності впевнено можна вважати складовою частиною ювенальної превенції. З'ясування спільних і відмінних рис наведених інститутів з рисами ювенальної превенції дозволить правильно сконструювати увагу на визначенні форм та методів діяльності суб'єктів останньої.

В. О. Закриницька слушно підкреслює також і профілактичну спрямованість соціальної роботи з дітьми та сім'єю такої роботи [9, с. 16]. З ювенальною превенцією вказаний інститут поєднує загальна мета щодо нівелювання (усунення або згладжування) негативних процесів, у середовищі дитини, які можуть детермінувати її асоціальну поведінку зараз чи в майбутньому або призвести до інших небезпечних для дитини подій. Характерними методами цього напрямку роботи можна вважати соціальне обслуговування сімей, дітей та молоді, а також піклування. У цьому контексті такі види соціальної роботи як: оцінка потреб, соціальне інспектування, соціальна профілактика, соціальна реабілітація, направлення дитини до закладу соціального захисту дітей, з'ясування місця знаходження дитини і т. ін., – можна розглядати як форми ювенальної превенції.

Аналіз положень деяких правових актів (зокрема й таких, що діяли раніше) свідчить про те, що Уряд країни розглядає просвітницьку діяльність та виховання як один із способів подолання проблем профілактики правопорушень (Концепція Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2016-2020 роки [10] тощо). У профілактиці ризикованої та протиправної поведінки важливу роль відіграє просвітницько-профілактична діяльність, що спрямована

саме на попередження негативних явищ через формування в дітей та підлітків знань, умінь та навичок, які сприяють відповідальній, адаптивній, безпечній поведінці [11, с. 5]. Певна частина вчених вважає, що виховний, роз'яснювальний і заохочувальний методи є різновидами або складовими елементами загального методу переконання. Ця система заходів спрямовується на формування в громадян розуміння необхідності чіткого виконання законів та інших правових актів [3, с. 162]. Утім, слід зважати, що визначення методу залежить не лише від способу досягнення кінцевого результату, а й від змісту цього результату. Висока відповідальність, свідомість і дисципліна, як умова переконання, про яку згадує В. П. Петков, [12, с. 59-60] у багатьох випадках не властива дитині через її психологічну незрілість. Тому невід'ємним компонентом виховання є фізичний, психічний, духовний та соціальний розвиток особистості, що дозволяє окремо розглядати такий спеціальний метод як превентивне виховання. При цьому переконання як загальний метод ювенальної превенції може застосовуватися до широкого кола суб'єктів впливу (як дітей, так і дорослих). Превентивне ж виховання спрямовується тільки на неповнолітніх. До речі, на правильність цієї позиції вказує зміст другого абзацу ч. 1 ст. 2 Закону України «Про органи і служби в справах дітей та спеціальні установи для дітей», де переконання та виховання розглядаються як самостійні методи.

Так само метод переконання, на який дуже схоже превентивне виховання (за характером впливу на об'єкт та формами здійснення), є пріоритетним серед методів ювенальної превенції. Ці методи реалізуються в таких формах: проведення ознайомлювальних, попереджувальних та виховних бесід з дітьми та їх батьками, законними представниками, членами сім'ї для усунення причин та умов, які сприяли вчиненню адміністративного чи кримінального правопорушення дитиною; залучення дітей до участі в просвітницько-профілактичних чи психокорекційних програмах; виступи в ЗМІ, використання наочної агітації та пропагування, створення й обмін користувацьким контентом через Інтернет тощо.

Особливості примусових заходів, які застосовуються в ювенальній превенції багато в чому обумовлюються наявністю спеціального об'єкта – дитини. Ці заходи можуть спрямовуватися як на захист дитини, так і на захист суспільних інтересів та інтересів інших осіб від протиправних дій неповнолітніх. Заходи примусу, які властиві для ювенальної превенції, можна поділити за різними критеріями. 1. Залежно від суб'єкта впливу примус поділяється на: а) судовий (розгляд справ щодо неповнолітніх, які вчинили адміністративні правопорушення у віці від 16 до 18 років; відібрання дітей та позбавлення батьківських прав тощо) – такі засоби можуть застосовувати суди (судді); б) адміністративний (складання протоколів про адміністративні правопорушення дітей, а також їх батьків (усиновителів) або опікунів (піклувальників), які не виконують обов'язків щодо виховання й навчання дітей; унесення захисних приписів тощо) – результат реалізації державно-владних повноважень органами публічного адміністрування; в) громадський або суспільний (вимагання власниками закладів, у яких провадиться діяльність у сфері розваг, або закладів громадського харчування та уповноваженими ними особами у відвідувачів таких закладів документів, що підтверджують досягнення ними 16-річного віку) – такі заходи мають недержавний характер і можуть застосовуватися представниками громадських організацій, іншими юридичними або фізичними особами. 2. Залежно від об'єкта

впливу примусові заходи поділяються на такі: а) що спрямовуються на дорослих осіб (направлення на медичне обстеження й лікування батьків або осіб, які їх замінюють, якщо хвороба перешкоджає виконанню ними батьківських обов'язків); б) що застосовуються лише до неповнолітніх, зокрема дітей певного віку (повернення дітей, яких було підкинуто, або які заблукали, або залишили сім'ю чи навчально-виховні заклади до місця постійного проживання, навчання або направлення до спеціальних установ для дітей); в) можуть бути застосовані як до дорослих, так і до дітей (відвідування сім'ї, члени яких перебувають на профілактичному обліку, за місцем їх проживання). Залежно від мети застосування адміністративний примус використовують для: а) запобігання вчиненню правопорушень та інших небезпечних подій (опитування особи; унесення офіційного попередження членам сім'ї про неприпустимість учинення насильства в сім'ї); б) припинення адміністративних проступків та забезпечення адміністративного провадження (складення протоколів про адміністративні правопорушення дітей); в) притягнення до адміністративної відповідальності (застосування до осіб віком від 16 до 18 років, які вчинили адміністративні правопорушення заходів впливу, передбачених ст. 24-1 КУпАП; накладення адміністративних стягнень на батьків (усиновителів) або опікунів (піклувальників), які не виконують обов'язків щодо виховання й навчання дітей); г) адміністративно-правові відновлювальні заходи примусу (направлення осіб, які вчинили насильство в сім'ї, до кризових центрів для проходження корекційної програми).

Численні наукові праці містять різноманітні варіації й інших методів. Наприклад, у публікаціях І. В. Зозулі [13, с. 61], О. С. Проневича [14, с. 85-86] (на прикладі діяльності органів поліції) згадується про так званий метод безпосереднього управління. Цей метод передбачає одночасно односторонній вплив суб'єкта на об'єкт управління й зворотній зв'язок (через проведення нарад для колегіального пошуку оптимальних варіантів вирішення колізій). Уважаємо, що в діяльності суб'єктів ювенальної превенції цей метод також має місце. Так, у червні 2017 року було створено систему протидії домашньому насильству «Поліна» (поліція проти насильства), у межах якої запрацювали мобільні групи, до складу яких входять поліцейські з різних підрозділів. «Поліна» – це не окремий спеціальний підрозділ, а лише алгоритм взаємодії між операторами лінії «102» та патрульними, дільничними, ювенальною поліцією, слідчими та оперативниками для реагування та профілактики насильства в сім'ї [15, с. 9]. І це лише один з багатьох прикладів.

Окремо серед спеціальних методів ювенальної превенції треба виділити такі методи, як збирання даних, а також метод обліку та аналізу. Використання методу збирання даних може застосовуватися суб'єктами ювенальної превенції під час установлення місцезнаходження дитини, яка зникла безвісти, або навпаки встановлення дитини, яка залишилася без батьківського піклування, припинення фактів жорстокого поводження з дітьми тощо. Своєю спрямованістю, способом дій суб'єктів ювенальної превенції цей метод у чистому вигляді не схожий ані на переконання, ані на примус. Хоча такі заходи, як приймання звернень та повідомлень про випадки жорстокого поводження щодо дитини; збирання даних про дитину та їх аналіз для встановлення причини самовільного залишення дитиною сім'ї, загальноосвітньої школи-інтернату; обстеження матеріально-побутових умов сім'ї, у якій проживає дитина мають деякі загальні риси із запобіганням учиненню правопорушень (різновид примусу), утім, виконують

самостійні завдання. У них не простежується будь-який вплив на особу. Ці заходи або не пов'язані з правопорушенням (стосуються інших небезпечних або небажаних подій), або виконують допоміжну «оціночну» роль при встановленні факту порушення його реєстрації. При цьому форми збирання даних (інформації) суб'єктами ювенальної превенції мають адміністративно-правовий характер і відрізняються від отримання відомостей через проведення оперативно-розшукових заходів або слідчих дій (кримінально-правові відносин).

Облік та аналіз статистичних матеріалів допомагає теоретично усвідомити правозахисну проблему, обґрунтувати варіанти її альтернативного вирішення [16, с. 202]. У діяльності суб'єктів ювенальної превенції облік виконує ще й профілактичну функцію щодо керованого об'єкта, дає підстави для проведення інших превентивних (примусових та виховних) заходів, установлення додаткових обмежень, або навпаки надання соціальної підтримки. Зазначений метод ювенальної превенції втілюється в таких формах: а) облік сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах; б) облік дітей, які залишилися без батьківського піклування, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; в) облік правопорушників, що не досягли 18 років, зокрема звільнених зі спеціальних виховних установ; облік осіб, які втягують дітей в антигромадську діяльність; г) профілактичний облік дітей (які вчинили адміністративні, кримінальні правопорушення); д) профілактичний облік осіб, схильних до вчинення насильства в сім'ї тощо.

Деякі заходи ювенальної превенції можна розглядати як частину ювенальної юстиції, але лише в частині, що стосується запобігання злочинів та реабілітації неповнолітніх, які вчинили правопорушення, для їх перевиховання та ресоціалізації [17, с. 17-20].

**Висновки.** Викладене дає підстави розглядати ювенальну превенцію як нову парадигму комплексної діяльності уповноважених суб'єктів, що раніше становили окремі напрями ювенальної політики держави (профілактика правопорушень неповнолітніх, захист інтересів та прав дітей, запобігання дитячій бездоглядності, жорстокого поводження з дитиною тощо). Отже, треба визнати, що ювенальна превенція здійснюється широким набором методів та форм діяльності. Покладаючи в основу їх класифікації доктринальні положення адміністративної науки та результати аналізу особливостей правового регулювання предмета ювенальної превенції, як комплексної системи заходів, можна окреслити види методів та форм ювенальної превенції.

Методи ювенальної превенції поділяються на такі види: 1) економічні та адміністративні; 2) прямого впливу та непрямого впливу; 3) універсальні (переконання, примус, заохочення) та спеціальні (метод безпосереднього управління, соціальне обслуговування сімей, дітей та молоді, піклування, превентивне виховання, збирання даних, облік та аналіз). Так само форми ювенальної превенції, з огляду на їх розмаїття, доцільно згрупувати, використовуючи доктринальний підхід поділу їх на 1) правові – такі, що пов'язані з установленням або застосуванням норм права; 2) організаційні – проведення організаційних заходів і здійснення матеріально-технічних операцій чи інших управлінських дій, безпосередньо не пов'язаних з прийняттям юридичних актів управління.

З'ясування та розподіл за видами методів та форм ювенальної превенції дозволяє точніше окреслити зміст та особливості адміністративно-правового регулювання цієї діяльності безпосередньо, а також визначити взаємозв'язок та співвідношення з іншими суміжними суспільно-правовими інститутами. У перспективі нашого дослідження, знання про методи та форми допоможуть окреслити систему суб'єктів ювенальної превенції та наповненість їх компетенції, визначити місце та роль підрозділів Національної поліції в цій діяльності. Утім, це буде об'єктом подальших наукових розвідок.

#### **Використані джерела:**

1. Концепція Державної соціальної програми «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2021 року: затв. постановою Каб. Міністрів України від 05.04.2017 № 230-р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/230-2017-p> (дата звернення: 27.11.2017).
2. Загальна теорія держави і права: підручник для студ. юрид. ВНЗ / [М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.] за ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина. Харків: Право, 2009. 584 с.
3. Адміністративне право України: підручник / [Ю. П. Битяк, В. М. Гарашук, О. В. Дьяченко та ін.]. Київ, 2007. 544 с.
4. Адміністративне право України: Академічний курс: підручник : у 2 т. / [редкол.: В. Б. Авер'янов та ін.]. Київ, 2004. Т. 1 : Загальна частина. 584 с.
5. Бахрах Д. Н. Административное право: учебник. М., 1999. 368 с.
6. Административное право Украины: учеб. / под общ. ред. С. В. Кивалова. Харьков, 2004. 880 с.
7. Колпаков В. К. Адміністративне право України: підручник 2-ге вид., допов. Київ, 2000. 752 с.
8. Административное право Российской Федерации: учебник / [Алехин А. П., Кармолицкий А. А., Козлов Ю. М.]. М., 2003. 608 с.
9. Закриницька В. О. Адміністративно-правові засади управління у сфері соціального захисту сім'ї, дітей та молоді: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2014. 26 с.
10. Концепція Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2016-2020 роки: схвал. розпорядженням Каб. Міністрів України від 30.08.2015 р. № 1018-р. *Офіційний вісник України*. 2015. № 80. Ст. 78.
11. Методичні рекомендації щодо проведення просвітницько-профілактичних занять з учнями 1-11 класів за програмою «школа і поліція» / Мін. освіти і науки України; Нац. поліція України. Київ, 2016. 197 с.
12. Петков В. П. Основи переконання в адміністративній діяльності органів внутрішніх справ (організаційно-правові аспекти). *Форум права*. 2005. № 1. С. 58-64. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2005-1/05rvpupa.pdf>. (дата звернення: 21.12.2017).
13. Зозуля І. В. Нові форми й методи діяльності органів внутрішніх справ: практика проголошення та запровадження. *Форум права*. 2015. № 2. С. 58-63. URL: [http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/592/FP\\_3O3\\_UYA\\_2015\\_2.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/592/FP_3O3_UYA_2015_2.pdf?sequence=1&isAllowed=y) (дата звернення: 21.12.2017).

14. Проневич О. С. Організаційно-правові засади діяльності поліції (міліції) Німеччини, Польщі та України: порівняльно-правовий аналіз: дис. ... д-ра юрид. наук. Харків, 2011. 445 с.

15. Інформаційний бюлетень про реформу органів правопорядку в Україні. Київ: Експертна група «Поліція під контролем», 2017. Вип. 2 (черв.-серп. 2017 р.). 16 с.

16. Лазур Я. В. Забезпечення прав і свобод громадян у сфері публічного управління: дис. д-ра юрид. наук. Київ, 2011. 454 с.

17. Іщенко І. В. Ювенальна превенція та інші суміжні інститути впливу на поведінку дитини в суспільстві: порівняльно-правовий аналіз. *Правова система держави: проблеми формування та перспективи розвитку*: матер. Всеукр. наук. конф. (Одеса, 12 груд. 2017 р.). Одеса, 2017. С. 17–20.

*Стаття надійшла до редколегії 27.02.2018*

### **Іщенко И. В. Виды методов и форм деятельности субъектов ювенальной превенции**

В исследовании проведен обзор доктринальных и субъективных научных взглядов на методы и формы управленческой деятельности. На основании имеющихся достижений административно-правовой теории и анализа законодательства определены общие и специальные методы и формы ювенальной превенции, а также установлено их содержательное наполнение. Раскрывается значение в ювенальной превенции таких универсальных методов как убеждение, принуждение и поощрение. Кроме того, наряду с общими методами в деятельности субъектов ювенальной превенции выделяется ряд специальных методов: метод непосредственного управления, социальное обслуживание семей, детей и молодежи, попечительство, превентивное воспитание, сбор данных, учет и анализ.

**Ключевые слова:** дети, метод, превентивное воспитание, принуждение, профилактика, социальная защита, убеждения, форма, ювенальная превенция.

### **Ishchenko I. Types of Methods and Forms of the Subjects of Juvenile Prevention Activity**

The study reviewed the doctrinal and subjective scientific views on the methods and forms of management activities. On the basis of the existing achievements of the administrative-legal theory and the analysis of legislation, general and special methods and forms of juvenile prevention are defined, as well as their content content is determined. The attention is paid to the peculiarities of the manifestation of the activity of juvenile prevention entities along with administrative methods of economic methods – stimulation of the desired behavior of the object of influence by providing material and financial assistance, social support that promotes the prevention of child homelessness, begging, involvement of children in criminal activity, etc. The importance of juvenile prevention of such universal methods as persuasion, coercion and encouragement is revealed. In a relationship that is directly related to the influence on the consciousness and behavior of the child, the method of persuasion is a priority. Given the psychological «immaturity» of a minor, it is expedient to allocate a separate method of preventive upbringing of the child. In addition, along with general methods in the activities of juvenile preventive measures, a number of special methods are allocated: the method of direct management, social care of families, children and youth,



care, preventive education, data collection, accounting and analysis. In turn, the forms of juvenile prevention, taking into account their diversity, are proposed to be divided (using the doctrinal approach) into two groups: legal ones – those related to the establishment or application of rules of law; organizational – organization of events and the implementation of logistics operations or other management activities that are not directly related to the adoption of legal acts of management. Such a distribution of methods and forms of juvenile prevention can more accurately outline the content and peculiarities of the administrative-legal regulation of this activity directly, as well as determine the relationship and relationship with other related social and legal institutions.

**Keywords:** children, method, preventive education, coercion, prevention, social protection, beliefs, form, juvenile prevention.

УДК 351.81

А. В. Червінчук

### ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД АВТОМАТИЧНОЇ ФІКСАЦІЇ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Статтю присвячено дослідженню адміністративних процедур притягнення до відповідальності за порушення законодавства у сфері безпеки дорожнього руху, які були зафіксовані за допомогою технічних приладів, що працюють в автоматичному режимі в різних країнах світу. На підставі аналізу зарубіжного досвіду автоматичної фіксації визначено основні засади провадження в справах про застосування стягнень за такі правопорушення.

**Ключові слова:** автоматична фіксація, адміністративне правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху, зарубіжний досвід.

**Постановка проблеми.** В умовах упровадження в Україні систем автоматичної фіксації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху особливу увагу привертають питання механізму притягнення до відповідальності. Зважаючи на те, що попередні спроби застосування систем фото- відеофіксації для документування проступків у галузі дорожньої безпеки без участі суб'єкта владних повноважень не привели до бажаного результату, далі кроки для реалізації цих завдань мають бути виваженими та достатньо обґрунтованими. Надійним підґрунтям для впровадження сучасних технологій у сферу контролю за дотриманням правил дорожнього руху має стати зарубіжний досвід країн, де автоматична фіксація дорожніх правопорушень уже працює та дає позитивний ефект профілактики аварійності.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питання автоматичної фіксації правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху активно обговорюються в суспільстві та стають предметом досліджень як науковців, так і юристів-практиків, а також фахівців у галузі дорожньої безпеки. Зокрема, цій тематиці було присвячено публікації В.В. Білоуса, В. В. Володарського, В.В. Гаркуші, С.Г. Голубова, Т.О. Гуржія, В.В. Доненка, В. О. Караваєва,